

METAAL

Maakindustrie moet haar mannetje staan

Derde PKM Inspiratietafel in 2011 over strategisch succes in de metaalindustrie

Yvonne Bosch

NIEUWEGEIN Investeren in sterke punten en toegevoegde waarde creëren, dat zou de metaalindustrie moeten doen om haar toekomst zeker te stellen. Acht ondernemers discussieerden over de toekomst van hun industrie tijdens de derde PKM inspiratietafel van dit jaar.

Van der Vegt

Van der Vegt smeed- en constructiebedrijf levert al meer dan honderd jaar staalconstructies, trappen, stalen ramen en hekwerken. Voor zowel industrie en bouw als voor particulieren, fabriceert het bedrijf uit Meerkerk elk gewenst product. Door jarenlange ervaring beschikt het bedrijf over een uitgebreide knowhow op het gebied van alle mogelijke constructies.

Addy Kon

Van der Vegt is bij uitstek de producent van niet alledaagse objecten. Door de vakkennis die in het bedrijf aanwezig is, kunnen de meest uiteenlopende voorwerpen gemaakt worden. Zo kan het bedrijf nog de echte ouderwetse stalen ramen fabriceren en renoveren. Van diverse Dudok-monumenten zijn de ramen door van der Vegt gerenoveerd en in authentieke staat terug gebracht. Van der Vegt is een door het Nederlands Gilde van Kunstsmeden erkende restauratiesmederij. Smeedijzeren ornamenten zijn voor de Nederlandse monumenten vaak karakteristiek. Door jarenlange verwaarlozing zijn ze geheel of gedeeltelijk vergaan. In aanneming restaureert Van der Vegt de gesmede delen die de tand des tijds niet hebben doorstaan.

www.vandervegt.nl

Na de crisis is het nodig om weer met nieuw elan te ondernemen. Het herstel is ingezet en de vooruitzichten zijn niet slecht voor de Nederlandse maakindustrie. Uit de recent gepresenteerde sectorstudies van ABN Amro en de ING blijkt dat er voldoende toekomstperspectief is voor de Nederlandse maakbedrijven. Er zijn economische kansen en maatschappelijke uitdagingen genoeg om de tanden in te zetten. Hiervoor is ambitie nodig en zeker ook strategisch ondernemen om op de mogelijkheden in te spelen. Het is nu de tijd om inspiratie op te

‘Nederlandse maakbedrijven moeten gaan voor best cost in plaats van low cost.’

doen om op weg te gaan naar nieuw succes in de metaal en technische sector. Aan de derde PKM inspiratietafel van dit jaar gaan acht ondernemers met elkaar in discussie over hoe strategisch succes in de metaal haalbaar is. De ondernemers zijn: Wim Welsink (Smitsair), Fred Waasdorp (Tekoma), Addy Kon (Van der Vegt), Kees van Dam (Capway Systems), Jan van Dijk (Dijkstaal), Martin Swinkels (Van Rijsoort Buigwerk), Jaap Zijlstra (Post Staalbouw) en Rob de Visser (Harsveld Apparatenbouw). Uiteraard waren PKM-kopstukken Aad Braal (directeur) en Frank Oosterbroek (adjunct-directeur) ook aanwezig

om behalve deel te nemen aan de discussie ook te zorgen voor verdieping door middel van feitelijke onderbouwing. De leiding van de discussie lag in handen van Roel van Vemde, vakredacteur bij Vraag en Aanbod.

Toegevoegde waarde

‘Is dit wel het juiste moment om het te gaan hebben over strategie?’, vraagt Aad Braal zich hardop af tijdens de start van de inspiratietafel. ‘Vorige week hoorden we nog dat we aan de vooravond staan van een aantal magere jaren. We weten niet of we de crisis al gehad hebben of dat er misschien een nieuwe dip komt, het V- of W-model. Er wordt gewaarschuwd voor koopkrachtverlies, iets wat

Er werd aandachtig geluisterd en meegeschreven door de deelnemers.

Dijkstaal

Dijkstaal is al meer dan 130 jaar een begrip op het gebied van staalconstructies. In het oog springende projecten in voornamelijk de Randstad, maar ook in de rest van Nederland en zelfs het buitenland tonen de kennis en deskundigheid van het bedrijf. Het klantenbestand van Dijkstaal bestaat voornamelijk uit aannemers, provincies en overheden. Het bedrijf uit Maassluis biedt klanten inzet en creativiteit om tot een optimale realisatie van een project te komen. Dit gebeurt bij voorkeur in nauwe samenwerking met onder andere de architect, de constructeur en niet in de laatste plaats de opdrachtgever. Een grote diversiteit aan staalconstructies van klein tot groot voor hallen, utiliteit, bruggen en torens heeft inmiddels zijn weg gevonden naar (nog steeds) tevreden opdrachtgevers. Dijkstaal werkt met de modernste CNC-gestuurde machines, de machines worden direct vanuit het tekenpakket aangestuurd. Samengevat kunnen klanten bij Dijkstaal terecht van het (schets)ontwerp tot en met de montage van de diverse constructies.

Jan van Dijk

www.dijkstaal.nl

De acht ondernemers met elkaar in discussie tijdens de derde Inspiratietafel van PKM dit jaar. De bijeenkomst vond deze keer plaats in het pas gebouwde Green Village in Nieuwegein en had als thema 'Strategisch succes in de metaal'.

(Foto's: Theo van Os, Van Os Marketing)

we niet gewend zijn de afgelopen twintig jaar. Maar we weten het niet en daarom moeten we misschien maar gewoon positief vooruitdenken.' ABN Amro zegt in haar sectorrapport een goede toekomst te zien voor de maakindustrie in Nederland en vindt dat uitbesteden naar lagelonenlanden geen zin heeft voor bedrijven met minder dan 20 miljoen omzet. De Nederlandse maakindustrie hoeft volgens ABN helemaal niet te concurreren op prijs. Frank Oosterbroek: 'ABN Amro pleit voor best cost in plaats van low cost. Nederlandse maakbedrijven moeten de meeste waarde leveren voor een bepaalde prijs, maar hoeven niet de goedkoopste te zijn. We zitten hier nu bij elkaar met allemaal bedrijven die geen massapro-

duct maken, jullie zijn klantgericht en maken vaak kleine series en veel productvarianten. Daar zijn we goed in hier in Nederland en daarom hebben we over tien tot vijftien jaar nog steeds een grote maakindustrie.'

Onderwijs als basis

Het belang van het mkb-metaal is groot. Er zijn in totaal negentienduizend metaalbedrijven in Nederland met ruim 350 duizend medewerkers. Frank Oosterbroek: 'Het belang van het mkb in het algemeen is altijd heel groot geweest, maar de overheid heeft nagelaten goed beleid te voeren. Dat blijkt onder meer uit de kwaliteit van het onderwijs. Kees van Dam van Capway Systems vindt ook dat overheidsbeleid heeft geleid tot slecht onderwijs. 'Kijk maar naar het technisch onderwijs en de aansluiting op het bedrijfsleven, dat is niet goed voor de toekomst.' Maar de aandacht neemt toe vanuit de overheid, wat perspectief biedt voor de toekomst. Oosterbroek: 'Vijf of zes jaar geleden waren we blij als een staatssecretaris een beetje belangstelling voor onze sector toonde, nu verbeterd dat gelukkig. Misschien moeten wij als

land ook groeit, vooral in de regio's van de Technische Universiteiten: Twente, Delft en Eindhoven. Nederland heeft topindustrie in huis en voor toeleveranciers liggen er grote kansen als we de supply chain transparant maken, er moet meer overleg en samenwerking in de keten komen.'

Afhankelijkheid

Die samenwerking in de keten ligt gevoelig, dat blijkt wel uit de reacties van de ondernemers op deze stelling. Voor de één is het heel normaal, voor de ander een bijna absurd idee. Jaap Zijlstra van Post Staalbouw: 'Wij hebben goede partnerbedrijven waar we open zaken mee

Harsveld Apparatenbouw

Harsveld Apparatenbouw uit Beverwijk is gespecialiseerd in plaat- en constructiewerk, leidingwerk, drukvaten, tanks en warmtewisselaars. Het bedrijf heeft veel ervaring op het gebied van de verwerking van alle roestvaste- en hittebestendige stalen, maar ook incoloy, inconel, monel en titaan. Harsveld is gespecialiseerd in de fabricage van leidingwerken in diverse afmetingen.

Rob de Visser

Het leidingwerk wordt zoveel mogelijk ingemeten en in de fabricagehal geprefabriceerd. Hiervoor beschikt het bedrijf over moderne productiemiddelen zoals een automatische plasmalasmachine. Deze lasmachine kan rondnaden van 50 tot en met 800 mm automatisch lassen. Harsveld heeft daarnaast jarenlange ervaring opgebouwd in het vervaardigen van drukvaten en tanks. Deze kunnen in vele soorten, maten en materialen worden aangeboden en ook de engineering kan verzorgd worden. Het maken van pipe en shell warmtewisselaars is ook een specialiteit. Ze kunnen vervaardigd worden volgens tekening of vanaf de datasheet, waarbij ook de detail-engineering gedaan wordt.

www.harsveld.nl

'Wij zijn makers en geen praters, maar misschien moeten wij als mkb-metaal toch vaker zeggen hoe goed we zijn.'

mkb-metaal ook vaker zeggen hoe goed we zijn. We zijn makers en geen praters, maar soms is er meer nodig om een sector op de kaart te zetten. We moeten beseffen dat onze positie helemaal niet zo gek is mondiaal gezien, de industrie zorgt voor 54 procent van de directe export.' Martin Swinkels van Rijsoort Buijgtechniek legt aan de hand van een voorbeeld uit wat het voor een land kan betekenen wanneer je de maakindustrie verdrijft. 'In Engeland maken ze zich grote zorgen omdat heel veel fabrieken verdwenen zijn. Financiële producten hebben de industrie verdreven met het gevolg dat ze economie hebben gebaseerd op gebakken lucht. In Engeland zie je nu langzaam de machinebouw weer terug komen en wij importeren over een maand een machine uit Engeland.' Oosterbroek: 'We zien dat de machinebouw in Neder-

Post Staalbouw

Post Staalbouw en Post Staalmontage uit Velsen-Noord zijn actief met het vervaardigen, leveren en monteren van constructiewerken ten behoeve van de weg- en waterbouw en voor industriële doeleinden. De kernactiviteiten van Post Staalbouw en Staalmontage zijn: dienstverlening in de industrie, het maken van zware constructies, kraanbanen, bruggen en bijbehorende werken in weg- en waterbouw. Ook het maken van liftschachten, trappen, bordessen, kooiladders en leuningwerk, bedieningshuizen, geluiddempende behuizingen, ondersteuningsconstructies, bandbruggen, trechters, lekbakken en frames, geluidsschermen en leuningwerken voor kunstwerken en deuren, kozijnen en divers staalwerk, behoren tot het gamma van Post Staalbouw en Post Staalmontage. In de werkplaats van de twee Post-bedrijven staan onder meer een doornbuigmachine, kolomboormachine, platenschaar, bandzaag, profielenwals, pons-, knip- en uitkapmachine (tot en met doorsnee 27 mm) en een kantbank (2.300 x 10, 3.600 x 8 mm).

www.poststaalbouw.nl

Jaap Zijlstra

Frank Oosterbroek van PKM gaf gestaafd met cijfers en feiten zijn visie over hoe strategisch succes in de metaal behaald kan worden.

Smitsair

Smitsair heeft zich gespecialiseerd in het ontwerpen en fabriceren van producten ten behoeve van ventilatietechniek en klimaattechniek. Smitsair Luchttechniek fabriceert onder andere plaatwerkproducten ten behoeve van aanzuigen en afblazen van buitenlucht voor ventilatiesystemen van gebouwen en schepen. Smitsair-JETsystemen is specialist in luchtverdeelssystemen voor theaters, sporthallen en evenementenhallen waaronder de Ziggo Dome in Amsterdam. Projectmatig worden er klantspecifieke ventilatiesystemen ontworpen. Dit gebeurt in de eigen fabriek in Uithoorn. Kwaliteit en betrouwbaarheid hebben de hoogste prioriteit. Innovatie is erg belangrijk bij Smitsair. Op de markt komen steeds slimmere machines die goed in de productielijn geplaatst kunnen worden. Het probleem van deze machines is dat ze ruimte in beslag nemen en hier begon bij Smitsair nu net gebrek aan te komen. Door een uitbreiding van een nieuwe fabriekshal van 700 vierkante meter in Uithoorn kan Smitsair weer mee met de hedendaagse technologie.

www.smitsair.nl

Wim Welsink

Capway Systems

De Capway groep bestaat uit twee verschillende bedrijven, Capway Systems en Capway Pan (broodpannen en -koppels). Capway Systems is gespecialiseerd in het ontwerp, de productie, assemblage en installatie van klantspecifieke productielijnen. Voor ieder type brood is Capway Systems in staat een goed lijnconcept uit te werken. Uitgebreide kennis van bakkerijhardware en -software is wat het bedrijf onderscheidt. Capway-apparatuur kan van deeg tot eindproduct in productielijnen ingezet worden. De productielijnen zijn opgebouwd uit modules. Voordeel is dat met deze modules bestaande productielijnen heel makkelijk te automatiseren en optimaliseren zijn. Capway ontwerpt, produceert en installeert productielijnen voor onder meer: groot- en kleinbrood, bake-off producten en convenient food. Met negentig jaar ervaring is Capway marktleider op het gebied van kwaliteit. Bij veel klanten draaien productielijnen die ruim dertig jaar in bedrijf zijn. De lijnen zijn kwalitatief zeer solide. Capway is bovendien innovatief, ruim 3 procent van het budget gaat jaarlijks naar innovatie.

www.capway.nl

Kees van Dam

doen. We lenen bijvoorbeeld personeel uit aan elkaar.' Wim Welsink van Smitsair: 'Wij werken niet samen in de toeleverketen noch bij de inkoop. In de wereld van de luchttechniek zijn heel veel aanbieders en leveranciers. Wij leveren een eindproduct aan aannemers en installateurs en daarom is samenwerking niet functioneel voor ons.' Fred Waasdorp van Tekoma: 'Natuurlijk is het belangrijk om goede contacten te hebben met onderleveranciers, maar als ze niet mee kunnen of willen, dan gaan we naar de buurman.' Kees van Dam: 'Ik merk dat als de markt krimpt, samenwerkingen worden verbroken. En waarom zou je alles op tafel moeten gooien, dat gaat ten koste van je concurrentiepositie. Martin Swinkels vat goed samen waarom samenwerking in de keten wel of niet werkt. 'Een open verstandhouding met leveranciers en klanten werkt alleen als je een gemeenschappelijk belang hebt, je moet afhankelijk van elkaar zijn.' Op de vraag of de acht ondernemers vinden dat hun belangen goed vertegenwoordigd worden door organisaties als PKM en de Koninklijke Metaalunie, zijn de reacties unaniem. 'Nee, niet goed genoeg'. Maar of dat alleen aan de belangenorganisaties ligt, is de vraag. De meeste ondernemers zijn het eens dat ze zelf ook niet genoeg doen om hun sector te promoten en technische beroepen aantrekkelijk te maken voor jongeren. Wim Welsink: 'Het is net als met vlees, mensen willen niet weten dat

'Werk in een overall is gewoon niet populair, ze werken liever bij Halfords dan in een fabriek.'

er een dier voor geslacht wordt. Ze willen ook niet meer weten dat er in Nederland heel veel gemaakt wordt, we hebben te kampen met een slecht, vies imago.' Wederom komt Martin Swinkels met een oplossing. 'Als wij geen praters zijn, maar doeners, moeten we misschien iemand inhuren om het praten voor ons te doen.'

Goed gekwalificeerd personeel

Een voorwaarde voor groei van het mkb-metaal is excellent personeel. Het gebrek daaraan baart veel van de aanwezige ondernemers zorgen. De oude garde gaat langzaam met pensioen en er is geen jonge aanwas. Zoals bij Kees van Dam, waar de helft van het personeelsbestand ouder is dan 50 jaar: 'Er moet vooral bij heel jonge mensen het besef komen dat er zonder techniek niets is. Zij moeten geïnteresseerd worden voor techniek, daar moet je beginnen. Werk in een overall is gewoon niet populair, ze werken liever bij Halfords dan in een fabriek.' Dat de ondernemers geen moeite doen jonge technici te werven en zich te bemoeien met onderwijsbeleid, kun je niet zeggen. Fred Waasdorp heeft een moedige poging gedaan om via een organisatie scholen en bedrijven op één lijn te krijgen, maar is daar na twee weken uit pure frustratie weer mee gestopt. 'Ik kreeg het niet voor mekaar en merk dat ik als individu meer bereik, maar dan doe ik het dus alleen voor mijzelf.' Frank Oosterbroek concludeert dat de sector zich terdege bewust is van het personeels-

Tekoma

Tekoma uit Alphen aan den Rijn is gespecialiseerd in het ontwerpen en bouwen van procesinstallaties voor industriële toepassingen. Het bedrijf ontwerpt en produceert skids voor de olie-, gas-, petrochemische- en algemene industrie. De skids van Tekoma worden overal ter wereld ingezet als onderdeel van schepen, boorplatformen en fabrieken en vormen zo een belangrijke radar in een industrieel proces. Hierbij spelen de disciplines staal- en apparatenbouw, piping alsook assemblage een belangrijke rol. Bovendien bouwt Tekoma aluminium apparaten voor cryogene toepassingen. Sinds haar oprichting in 1962 is het bedrijf sterk gegroeid en heeft zich ontwikkeld tot een bedrijf dat producten maakt die veelal worden geëxporteerd. Alle werkzaamheden vinden plaats in Alphen aan den Rijn en zijn conform het ISO 9001-gekwalificeerd systeem. De opbouw van kennis en de inbreng van nieuwe ideeën en eigen initiatief zijn aspecten die zeer worden gewaardeerd. Kenmerkend bij Tekoma is de grote collegialiteit en betrokkenheid van medewerkers.

www.tekoma.nl

Fred Waasdorp

probleem, maar dat er beleid gemaakt moet worden door alle partijen. 'Bedrijven moeten in hun personeelsbeleid meer gaan anticiperen op de arbeidsmarkt, want met alleen reageren lukt het straks niet meer.' Een belangrijk aandachtsgebied om als metaalsector voorop te kunnen lopen en toegevoegde waarde te leveren, is research en development, R&D. Besteden de aanwezige ondernemers daar al aandacht aan? Fred Waasdorp niet. 'We verkennen nieuwe markten met hetzelfde product, maar ontwikkelen niet.' Martin Swinkels: 'Wij doen redelijk veel ontwikkeling op klantverzoek. We verdelen de ontwikkelingskosten dan tussen de klant en onszelf.' Addy Kon: 'Ja, wij bouwen met meerdere partijen machines en investeren veel in R&D.' Kees van Dam verdubbelde het R&D-budget toen hij een jaar geleden in dienst kwam bij Capway. 'We zijn continu bezig met nieuwe ontwikkelingen om energie te besparen en de productie te versnellen.'

Beleid voor de toekomst

De derde PKM Inspiratietafel heeft de ondernemers nieuwe inzichten gebracht. Maar de tijd was kort en daarom kreeg de discussie niet veel kans de diepte in te gaan. 'De discussie was prikkelend, maar we zijn toch blijven hangen in de problemen in plaats van het bedenken van oplossingen', besluit een aantal ondernemers. Aad Braal sluit de middag af. 'We voelen als mkb-metaal het vuur aan onze schenen voor de korte termijn, terwijl we ook beleid moeten maken voor de lange termijn. Ik hoop dat we over een paar jaar kunnen zeggen dat we goed beleid gemaakt hebben.'

Van Rijsoort Buigwerk

Van Rijsoort Buigwerk (VRB) uit Klaaswaal is opgericht in 1903 en heeft zich in meer dan een eeuw ontwikkeld tot specialist in het buigen van buizen en profielen. Of het nu gaat om profielen, buis of plaatwerk in de vorm van bochten, lengten of spiralen, VRB levert alles naar de wens van de klant. Vrijwel alle denkbare profielen in diverse metalen behoren tot de mogelijkheden. Dankzij vergaande specialisatie kan Van Rijsoort Buigwerk producten leveren van hoogwaardige kwaliteit. Mensen kunnen bij VRB terecht voor grote 3D-projecten zoals achtbanen of decors. Maar ook voor de bochten in leidingwerk, de wenteltrap in een woning of een designradiator is VRB het juiste adres. Nabewerkingen als lassen, zagen, boren en diverse oppervlaktebehandelingen behoren tot de diensten van VRB. Met meer dan honderd jaar ervaring, een zeer modern machinepark en uitstekend opgeleid personeel, worden hoge kwaliteit en korte levertijden geboden en behoort Van Rijsoort-Buigwerk al decennia lang tot de top in haar vakgebied.

www.rijsoort.nl

Martin Swinkels